

Opinia
do ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej
(druk senacki nr 341)

Zmiana ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.) została przyjęta przez Sejm 26 stycznia 2007 r. Projekt ustawy stanowił przedłożenie rządowe.

Ustawa obejmuje zmiany:

- 1) mające na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej (dyrektywa Rady 2004/81/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentu pobytowego wydawanego obywatelom państw trzecich, którzy są ofiarami handlu ludźmi lub wcześniej byli przedmiotem działań ułatwiających nielegalną imigrację, którzy współpracują z właściwymi organami (Dz. Urz. UE L 261 z 6. 08. 2004),
- 2) o charakterze porządkującym i doprecyzowującym przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej wynikające z doświadczeń uzyskanych w praktyce stosowania jej uregulowań.

Tak więc uprawnionymi do świadczeń z pomocy społecznej stają się cudzoziemcy, co do których zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że są ofiarami handlu ludźmi (art. 1 pkt 4, pkt 7, pkt 9 lit. a, pkt 13, pkt 35, pkt 36 lit. c ustawy nowelizującej).

Ze zmian służących porządkowaniu przepisów ustawy o pomocy społecznej, w których wykorzystuje się doświadczenia praktyki jej stosowania można wskazać te, które mają charakter systemowy, jak w szczególności dotyczące placówek opiekuńczo-wychowawczych. Nowelizacja wyodrębnia w ich ramach *całodobowe* placówki opiekuńczo-wychowawcze (art. 1 pkt 2-4 lit. b, pkt 5 lit. b, pkt 8-10 lit. a, pkt 25-27, pkt 29, pkt 36, pkt 32 lit. a i pkt 43 ustawy nowelizującej), wprowadza obowiązek wydawania zezwoleń na prowadzenie całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych (art. 1 pkt 10 lit. a i pkt 43 ustawy nowelizującej), określa podmioty uprawnione do prowadzenia tych placówek (art. 1 pkt 26 ustawy nowelizującej), uściśla zasady ustalania odpłatności za pobyt w placówce (art. 1 pkt 29 ustawy nowelizującej), modyfikując przy tym pojęcie średniego miesięcznego

kosztu utrzymania w domu pomocy społecznej lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej (art. 1 pkt 2 ustawy nowelizującej) oraz regulując kwestię podmiotu (powiatu) właściwego do ponoszenia wydatków na utrzymanie dziecka umieszczonego w całodobowej placówce w sytuacjach wymagających nagłego zapewnienia mu opieki, z jednoczesnym uwzględnieniem sytuacji, gdy niemożliwe jest ustalenie miejsca zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w placówce (art. 1 pkt 29 lit. d i pkt 30 ustawy nowelizującej). Ustawa wprowadza także obowiązek rejestracji placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz coroczne ogłaszanie tych rejestrów przez wojewodę (art. 1 pkt 28 ustawy nowelizującej).

W zakresie innych regulacji - rozszerza się zadania wojewody w zakresie kontroli nad usługami domów pomocy społecznej prowadzonych nie na zlecenie organu jednostki samorządu terytorialnego przez podmioty niepubliczne (art. 1 pkt 10b ustawy nowelizującej). Doprecyzowano zasady dotyczące ponoszenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, jednocześnie rozszerzając krąg osób mogących wносить tę opłatę (art. 1 pkt 17 – 19 ustawy nowelizującej). Uporządkowano także terminologię ustawy nowelizowanej, wprowadzając spójność terminologiczną pomiędzy definicjami zawartymi w jej art. 6 pkt 1 i 7 ("całkowita niezdolności do pracy" i "niezdolności do pracy z tytułu wieku") oraz w art. 37, dotyczącym przesłanek przyznania zasiłku stałego (art. 1 pkt 12 ustawy nowelizującej) Przedłużono też, nierealny do skorzystania z uprawnienia w praktyce, termin (z 14 do 60 dni ustawy nowelizującej) dla uchodźcy na złożenie wniosku o przyznanie pomocy integracyjnej (art. 1 pkt 33 ustawy nowelizującej).

Uwagi

- 1) Należy zauważyć, że ustawa zawarta w druku nr 341 stanowi drugą (obok ustawy zawartej w druku senackim nr 344) z przyjętych przez Sejm w tym samym dniu nowelizacji tej samej ustawy, co nie stanowi dobrej praktyki legislacyjnej - nie sprzyja bowiem jasności i przejrzystości systemu prawa oraz zasadzie pewności prawa, a także jasności stanu prawnego w danej dziedzinie (notabene art. 97 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej zmieniany jest, choć nie w tym samym zakresie, w każdej z nowelizacji). Nadto trzeba dodać, że pomimo dokonywania dwóch nowelizacji tej samej ustawy, nie odniesiono się w żaden sposób do problematyki wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 października 2006 r. sygn. K 30/05 (Dz. U. Nr 186, poz. 1380).
- 2) Budzi wątpliwości, zawarty w art. 1 w pkt 21 ustawy nowelizującej, przepis art. 68 ust. 5a, który jest niejasny i nie wiadomo o rekonstruowanie jakiej normy prawnej chodziło w

tej redakcji. Ustawą podstawową jest ustawa o pomocy społecznej, w niej zawarte są standardy, które muszą spełniać placówki zapewniające całodobową opiekę niepełnosprawnym (art. 68 ust. 4 i 5 ustawy nowelizowanej), ku realizacji standardów z ustawy o pomocy społecznej zmierzają uregulowania tej ustawy (por. art. 154 ustawy nowelizowanej). Z redakcji art. 68a ust. 5a wynika, że ustawa z dnia 23 lipca 2003 r o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami *może* być stosowana - jaka ma być relacja tych ustaw w stosunku do siebie? Kto ma o tym decydować? Można wnosić, że chodzi o wyłączenie obowiązku spełnienia warunków zawartych w art. 68 w ust. 4 i 5 przez placówki mieszczące się w obiektach zabytkowych, jeżeli tak, to należy przeredagować brzmienie ust. 5a.

Propozycja:

"5a. Placówki mieszczące się w budynkach wpisanych do rejestru zabytków są obowiązane spełnić warunki, o których mowa w ust. 4 i 5 w zakresie, w jakim nie narusza to przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 238, poz. 2390, z 2006 r. Nr 50, poz. 362 i Nr 126, poz. 875.)."

3) w art. 1 w pkt 30 ustawy nowelizowanej, w art. 86a niejasne jest pojęcie "pierwszej formy opieki zastępczej nad dzieckiem". Ponieważ ustawa zawiera słowniczek, ewentualne doprecyzowanie tego terminu powinno się tam znaleźć.

Propozycja:

w art. 1 w pkt 2 w zdaniu wstępnym po wyrazach "w art. 6" dodaje się dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako lit. b i dodaje lit. a w brzmieniu:

"a) po pkt 11 dodaje się pkt 11a w brzmieniu:

11a) pierwsza formy opieki zastępczej nad dzieckiem – umieszczenie dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej lub w rodzinie zastępczej;"

Bożena Langner